

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SVENSKA SPRÅKET

En kommuns broschyr om det goda livet

– En analys av Partille kommuns
presentationsbroshyr

Elin Svensson

SPECIALARBETE, 7,5 HP
SVENSKA SPRÅKET,
FORTSÄTTNINGSKURS 1203
VT 2013
HANDLEDARE: ANDREAS NORD

Sammanfattning

Denna uppsats är en textanalys av Partille kommuns broschyr, *Partille – mitt i det goda livet*, där attityder och synvinklar analyseras utifrån Ledin (1994), samt Hellspong & Ledin (1997).

I studien undersöks vad för slags bild kommunen väljer att förmedla av Partille och hur avsändaren hanterar de motsättningar som kan finnas inom texten, samt om det kan finnas frågor som avsändaren värderar som särskilt viktiga och hur detta i så fall förs fram.

Resultatet visar att broschyren i hög grad förmedlar värderingar, snarare än faktauppgifter, vilket diskuteras vidare i uppsatsens resultatdiskussion.

Uppsatsen visar också att man kan ana en motsättning i broschyren, då det som kommunen trycker på i visionen är närheten till offentlig service, närheten till Göteborgs centrum, samtidigt som man har naturen omkring sig. Kommunen framhäver i broschyren att det byggs många nya bostäder och att vägar som går genom Partille är av godo, men man pratar inte om den natur som tas bort i samband med nybyggnationer. Kommunen bygger då bort den miljö som framhävs i visionen som en del av det goda livet. Att det kan finnas en motsättning i detta väljer kommunen att inte kommentera i broschyren.

Nyckelord: textanalys, kommunbroshyr, attityder, synvinklar.

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	4
2. Material	5
3. Metod och forskningsbakgrund	6
4. Resultat.....	8
4.1. "Vår vision"	8
4.2. "Modern samhällsplanering"	9
4.3. "Barn, unga och utbildning"	11
5. Slutsatser och resultatdiskussion	14
Litteratur- och materialförteckning.....	16

Bilaga 1: *Partille – mitt i det goda livet*

1. Inledning

År 2009 gav Partille kommun ut en broschyr som, enligt Anna Hiller, kommunikationschef på kommunen, har syftet att:

ge en snabb presentation av Partille kommun för besökaren på webben som är allmänt intresserad av kommunen, samt att lämnas ut vid studiebesök och liknande besök. Broschyren skickas även ut till nyinflyttade i kommunen (Hiller, personlig kommunikation, 2013-05-27).

Kommunen använder sig fortfarande (vid tidpunkten för skrivandet av denna uppsats) av samma broschyr som utkom 2009. Den heter *Partille – mitt i det goda livet*, och bär kommunens röst, men ett stycke om Partilles vision (som är ett av de tre avsnitt jag kommer att analysera) är särskilt undertecknad av kommunstyrelsens ordförande, Stefan Svensson (M). Inom kommunen finns naturligtvis olika personliga röster men vilkas röster detta är framgår inte av materialet. Enligt Anna Hiller är broschyren dock framtagen och producerad av dåvarande informationsenheten i Partille kommun, och man kan även förutsätta att den är politiskt godkänd.

Då broschyren är tänkt att användas för att presentera kommunen kan man förutsätta att man vill sälja in kommunen som något positivt. Men hur gör man det? Vad lockar man med? Blir bilden av kommunen sann om man endast för fram det som oftast uppfattas som positivt? I uppsatsen behandlar delar av texten i broschyren, och undersöker hur olika synvinklar och värdeord används för att föra fram den bild av Partille som kommunen vill förmedla.

En del av broschyrens syfte är säkerligen att övertyga läsaren om Partilles förträfflighet. Med andra ord kan vi se materialet som en typ av reklam. Korpus & Ohlsson hävdar att all reklam förenas ”genom det övergripande syftet att övertyga en läsare, tittare eller lyssnare om fördelarna med en vara eller tjänst.” De menar att all reklam har syftet att ”leda till försäljning även om argumenteringen för detta inte alltid är explicit eller direkt.” Här är syftet mer implicit än explicit, då man vill få broschyren att framstå som ren information. Men det outtalade syftet kan antas vara att få broschyrens läsare att köpa en bostad i kommunen eller att besöka kommunen, och troligtvis då också handla tjänster eller varor där. Broschyren har bearbetats av företaget Idermark och Lagerwall reklam, som arbetar med reklam och marknadsföring, vilket stärker argumentet om att broschyren är reklam.

1.1. Syfte

Syftet med undersökningen är att ta reda på vad för slags bild kommunen väljer att förmedla av Partille, om det kan finnas frågor som avsändaren värderar som särskilt viktiga och hur dessa i så fall förs fram. Syftet är också att ta reda på om det kan finnas motsättningar i texten, samt hur avsändaren i så fall hanterar dem språkligt.

Uppsatsen förhåller sig till följande frågeställningar:

- Är broschyren i första hand fakta- eller värderingsbaserad?
- Verkar det finnas motsättningar i texten?
- Hur hanterar avsändaren i så fall dessa motsättningar språkligt?

2. Material

Materialet som jag undersöks i uppsatsen är en broschyr om Partille kommun, med titeln ”Partille – mitt i det goda livet!” Titelnamnet står för kommunens vision. Broschyren är på tolv sidor, och innehåller text (här åsyftas skriven text), samt fjorton färgbilder i varierande storlek. Tre av textavsnitten, som finns på de två första sidorna i broschyren analyseras i uppsatsen.

Chefen för kommunikationsenheten i Partille kommun, Anna Hiller, beskriver innehållet i broschyren som ”en översiktlig beskrivning av kommunen och dess verksamheter”. När det gäller visionen är det kommunfullmäktige, det vill säga Partilles förtroendevalda politiker, som har tagit fram den, med stöd av tjänstemän i kommunen, och därefter har kommunfullmäktige godkänt den (Hiller, personlig kommunikation, 2013-05-27).

Visionen är Partilles egen och har tagits fram genom en politisk process. Visionen sammanfattar att man i Partille lever mitt i det goda livet, som innebär att man bor mitt i Göteborgsregionen, med närhet till både storstad och natur. Då kommunen är liten till ytan, har man också nära till både kommersiell och offentlig service, som bidrar till bra förutsättningar för ett gott liv, liksom närheten till naturen och en bra boendemiljö. (Hiller, personlig kommunikation, 2013-05-27).

Broschyren finns att läsa på kommunens hemsida, www.partille.se (där den hittas under fliken ”Upptäck Partille”, och rubriken ”broschyren”). Den finns också att hämta i kommunhusets reception och i Partilles kulturhus/bibliotek. Dessutom skickas materialet ut till nyinflyttade i kommunen, samt delas ut vid studiebesök och liknande. Broschyren finns även på engelska.

3. Metod och forskningsbakgrund

I uppsatsen analyseras tre textavsnitt på de två första sidorna i broschyren, men det allra första avsnittet på första sidan som handlar om Partilles historia är dock bortvalt. Detta har gjorts därför att avsnittet skiljer sig mycket från de övriga avsnitten genom att blicka bakåt istället för att som i de andra avsnitten beskriva de förhållanden som råder och i viss mån titta framåt. Det första avsnittet är Partilles vision, och kan på ett sätt ses som en sammanfattning för hela broschyren, då det där nämns något om alla de avsnitt som finns i materialet. De andra två analyserade avsnitten är exempel på hur också resterande avsnitt är utformade. Även andra delar av broschyren är omnämnda i analysen, även om de inte analyseras djupare.

Jag startade mitt arbete med analysen genom att stryka under de ord i broschyren som är markeringar för olika synvinklar, enligt Ledins definitioner (Ledin, 1994). Vad jag då la märke till var att de flesta ord jag strukit under var värderande markörer, och därför har jag valt att fokusera särskilt på just dessa. Eftersom Hellspong & Ledin (1997) beskriver värdeord (som är att betrakta som detsamma som värderande markörer) mer utförligt än vad Ledin (1994) gör, så har jag utgått från Ledin (1994), men fördjupat analysen av värderande markörer genom att även ansluta till Hellspong & Ledin (1997).

Ledin har i sin forskning om synvinklar tagit intryck av ”fransk forskning om politiskt språk, där språkliga markörer för mer eller mindre dolda motsättningar tilldragit sig stort intresse” (Ledin, 1994:27). Han har då särskilt tagit intryck av Courtine, 1987 och Nolke, 1989. Utifrån detta har han delat upp synvinklar i adversativa konnektiver, värderande markörer, epistemiska markörer och negationer. I uppsatsen ges exempel på alla dessa markörer som finns i de analyserade textavsnitten.

En epistemisk markör anger med vilken visshet sändaren uttalar sig, närmare bestämt var på skalan mellan bekräftande och förnekande han befinner sig. Med en epistemisk markör visar sändaren i vilken mån han solidariserar sig med sakförhållandet. (Ledin, 1994:27.)

En epistemisk markör graderar alltså vissheten. Ledin menar att man på så sätt ser ”världen ur en särskild synvinkel” (Ledin, 1994:27).

Adversativa konnektiver markerar en dold synvinkel. Ledin förklarar adversativa konnektiver på följande sätt:

Den dolda synvinkeln består av en slutsats som kan dras av det yttrande som föregår konnektiven, ett yttrande som sändaren genom konnektiven och det yttrande som följer går emot.

Ledin förklarar negationer med att de ”förmedlar två motstridiga synvinklar” (Ledin, 1994:27).

I uppsatsen analyseras den interpersonella metafunktionen genom att fokusera på attityder och synvinklar i texten. Om attityder skriver Hellspong & Ledin: ”Tycker den ena t.ex. demonstrativt bra eller illa om något, så får det i regel en föreskrivande funktion för den

andra, som måste acceptera attityden om kommunikationen ska fortgå ostört.”(Hellspong & Ledin 1997:169–170). I det här fallet är det då avsändaren i texten som tycker något som får en föreskrivande funktion för läsaren.

Hellspong menar att ”prövningen av ett påstående och skälen för det beror på synvinkeln. Därför kan vi inte förstå vad för slags kunskap en text ger utan att uppmärksamma dess perspektiv.” (Hellspong, 2001:43). Jag vill undersöka vad de aktuella delarna av broschyren förmedlar. ”Byten av ramar och synvinklar upprättar nya sociala positioner och indikerar att det råder oenighet om en viss världsbild” (Ledin, 1994:26). Då jag vill undersöka de motsättningar som kan finnas i texten så låg det också därför nära till hands att studera synvinklar.

Hellspong & Ledin menar att attityder blir socialt särskilt verksamma när de yttrar sig i form av värderingar, därför har jag valt att titta närmare på värdeord. ”I ett värdeomdöme ligger något interpersonellt: ”Det där är bra/ dåligt, och det ska du också tycka”. Sådana här *värdeord* är tydligt inriktade mot att påverka andras hållning och handlande, och det vimlar av dem i reklam och propaganda” (Hellspong & Ledin 1997:170).

Hellspong & Ledin skiljer på två typer av värdeord: plusord och minusord. ”De förra uttrycker gillande och uppskattning, de senare ogillande och avståndstagande” (Hellspong & Ledin 1997:170). Jag ger i min analys exempel på plusord och minusord i texten, och resonerar kring dessa.

Korpus & Ohlsson hävdar att man känner igen reklam genom övertalandesyftet (Ledin m.fl. 2006:129). I broschyren vill kommunen övertyga läsaren om att Partille är en bra kommun att bo i, därför är den att betrakta som en form av reklam.

4. Resultat

I resultatet som följer har underrubrikerna döpts efter rubrikerna i de avsnitt som analyseras.

4.1. "Vår vision"

I avsnittet under rubriken "Vår vision" kan vi ta del av Partille kommuns vision. Visionen är undertecknat av kommunstyrelsens ordförande, Stefan Svensson (M).

I avsnittet används den adversativa konnektiven "trots", vid ett tillfälle, och i övriga delen av broschyren används "trots" vid ytterligare två tillfällen. Vid alla tillfällen behandlas kommunens yta. Att detta återfinns på flera ställen i broschyren kan vi tolka som att det är något som kommunen vill trycka lite extra på av någon anledning. I avsnittet "Naturupplevelser" står det så här: "Trots att kommunen är liten till ytan finns det stora obebyggda områden med vildvuxen skog och branta berg i både de norra och södra delarna." Samma mening upprepas något förkortad som kursiverad bildtext på sidan 11: "Trots att kommunen är liten till ytan finns det stora obebyggda områden med vildvuxen skog och branta berg.)" Exemplet i det aktuella avsnittet "Vår vision" lyder: "Trots att kommunen är liten till ytan finns det nämligen gott om relativt orörda naturområden med vackra promenadstigar. Konnektiven "trots" förutsätter att läsaren skulle kunna tro att det inte kan finnas obebyggda områden med vildvuxen skog och branta berg i en kommun som är liten till ytan. Den dolda synvinkeln är alltså att det finns mindre natur i en liten kommun än i en stor, vilket naturligtvis inte måste vara fallet. Man skulle kunna tänka sig att meningen även kan fungera som ett försvar till om någon tycker att man förstör naturen i kommunen. Att påstå att något är litet till ytan är ett tyckande, det ligger alltså en värdering i påståendet, eftersom det inte relateras till något annat.

"Vackra promenadstigar" är även det en värdering, där ordet "vackra" är en värdering. Det är intressant att avsändaren skriver att det finns gott om *relativt* orörda naturområden i kommunen. Det skulle man kunna se som en epistemisk markör eftersom användandet av ordet "relativt" i det här fallet, är ett sätt att gradera vissheten (Ledin, 1994). Man kan undra vad det relativa innebär. Här görs alltså en gardering av avsändaren, genom att påstå att naturområdena är relativt orörda istället för att bara påstå att de är orörda. I praktiken innebär ju det att de kan vara väldigt rörda, så länge de är mindre rörda än de naturområden man relaterar till.

Det talas i texten om närheten till Göteborg. Så här skriver kommunstyrelsens ordförande, Stefan Svensson: "Det tar bara tio minuter att åka in till Göteborg centrum(...) Det går nästan lika snabbt antingen du tar bilen, tåget eller bussen. Om du vill åka längre bort ligger Landvetter flygplats med destinationer över hela världen mindre än tio minuters bilresa från kommunens södra gräns." Ordet "bara", är en värderande markör, och "nästan" är en epistemisk markör, samt en gardering mot att det kan ta längre tid. Avsändaren tar upp bil, tåg, buss och flyg till diskussion, men nämner ingenting om hur lång tid det tar att cykla.

Detta är anmärkningsvärt eftersom att avsnittet avslutas så här: ”Dessutom ingår miljötänkandet på ett naturligt sätt i kommunens alla beslut. Till exempel har kommunen ersatt all oljedrift med fjärrvärme och förnyelsebara energikällor. En målsättning är också att allt byggande av bostäder ska göras på ett miljöriktigt sätt.”

Man hade också kunnat föreslå för läsaren att ta tåget till Centralstationen, för att därifrån ta sig vidare ut i världen, men då detta inte görs kan man ana en värdering om att man hellre tar flyget än tåget och att man hellre tar bil, buss eller tåg än att cykla. Man kan också ana en värdering om att det bästa är att ta bilen till flygplatsen, då det inte står något om bussförbindelser (som finns), och inte heller om hur lång tid det tar att cykla.

Vad man bör uppmärksamma i den sista meningen är att det talas om en målsättning och inte om vad som faktiskt görs. Om man når upp till målet vet vi inte, vilket är den dolda synvinkeln i stycket.

4.2. ”Modern samhällsplanering”

Ovan rubricerat stycke börjar på följande vis: ”Partille är en kommun i utveckling. I dag bor det ca 34 000 invånare här och det finns omkring 2 500 företag i kommunen”.

Vad det innebär att vara ”en kommun i utveckling” ligger det en värdering i, och man kan anta att efterföljande text visar på vad avsändaren tycker är att vara en kommun i utveckling, det vill säga en kommun med 34 000 invånare och ca 2500 företag. Man kan anta av formuleringen att de anser detta vara höga antal. Något som styrker denna tes, men inte framgår i broschyren är att det finns ett mål inom Partille kommun, som är att befolkningen i kommunen ska vara 40 000 invånare år 2020. (Ur Partille kommuns årsredovisning 2012, Kommunikationsenheten Partille kommun).

”Vi tror att Partille blir bättre ju fler som bestämmer sig för att bo och arbeta här. Därför satsar vi på bra bostäder, utbildning, social service och näringsliv.” Kommunen förutsätter alltså att fler bestämmer sig för att bo i Partille om det finns bra bostäder, utbildning, social service och näringsliv. Naturområden (som lyfts fram som en styrka i Partilles vision) nämns inte här. Om kommunen hade trott att natur är det som lockar nya boende till kommunen så hade de förmodligen skrivit något om det under rubriken ”Naturupplevelser” på sidan 10. Dock framkommer inga argument om att bevara natur för att locka boende till Partille här heller. Ett alternativ till föregående argument är att avsändaren skriver stycket som ett försvar eller förklaring till varför de bygger bort naturen. Det skulle ju kunna vara så att natur lockar nya boende till kommunen, men att det då också behövs nya bostäder och de måste byggas på mark som inte redan är bebyggd. Att förklara det i en broschyr vore nog inte särskilt säljande, man är nog tvungen att plocka in allt för många minusord för vad som kan anses säljande.

Avsändaren skriver att det finns ”en bra blandning av villor, bostadsrätter och hyreshus” i kommunen. Det som här är ett värdeord är förstås ”bra”, som är ett plusord. Vad som ses som en bra blandning av avsändaren, framgår inte i texten.

Partille är en till ytan liten kommun. Det betyder att det är nära till allt. Skolor, affärer och naturupplevelser finns inom gång- och cykelavstånd från flertalet av kommunens hushåll. Intill motorvägen i centrala Partille ligger det nya köpcentrumet Allum. Med cirka 100 butiker låter Allum kommuninvånarna shoppa på hemmaplan.

I citatet ovan återkommer man till att Partille är ”en till ytan liten kommun”, men då det här står som ett konstaterande utan en adversativ konnektiv framför och följs av ”Det betyder att...” istället för en adversativ konnektiv, så framstår den lilla ytan här som något positivt utan markering av dold synvinkel, till skillnad från hur formuleringen kring kommunstorleken ser ut i avsnittet ”Vår vision”, samt på andra ställen i broschyren.

Texten i det aktuella stycket är formulerad som om Allum *låter* kommuninvånarna shoppa på hemmaplan. Meningen har en tillåtande ton vilket i detta sammanhang inte är särskilt positivt laddat. Om man istället hade uttryckt sig i stil med att invånarna ges *möjlighet* att shoppa på hemmaplan, så hade meningen fått en positivare klang. Man lyfter i stycket fram att Allum ligger intill motorvägen, vilket tyder på att avsändaren ser det som något positivt. Detta kan antas bero på närheten det innebär för den som kommer med bil eller buss, vilket då verkar anses som underförstått. Här ligger en värdering.

Vi kan också läsa följande i avsnittet om ”modern samhällsplanering:” ”Samtidigt som du har storstadens pulserande liv inpå knuten är det ändå nära till naturen. Den kraftigt kuperade terrängen i söder och norr har dock begränsat bostadsbyggandet. Därför finns det stora naturområden med vildmarkskaraktär.” Ordet ”samtidigt” har i just detta sammanhang samma funktion som ”trots”, därför kan vi se det som en adversativ konnektiv. Även ”ändå” och ”dock” fungerar som konnektiver. Ordet ”därför” svarar vanligtvis på frågan om varför det förhåller sig på ett visst sätt. Här ligger svaret i meningen före ”därför”. Det finns alltså stora naturområden med vildmarkskaraktär *därför* att den kraftigt kuperade terrängen i söder och norr har begränsat bostadsbyggandet. Ordet *dock* hade kunnat bytas ut mot *dessvärre* och det hade i princip fått samma innebörd, men uttryckt en tydligare värdering.

Man har i samma stycke valt att framhäva att motorvägen skär genom kommunen som något positivt. ”Här i ligger en värdering. Avsändaren uttrycker tacksamhet för västra stambanan och motorvägen som skär rakt igenom kommunen: ”Tack vare Västra stambanan och motorvägen som skär rakt igenom kommunen är det lätt att pendla till större delen av Västsverige.” Avsändaren hade kunnat omnämna motorvägen som något negativt, som skär av kommunen, och skapar oväsen, samt bidrar till mer avgaser, men vi kan anta att det inte hade varit säljande för Partille. De hade också kunnat välja att inte nämna motorvägen alls, på samma sätt som de väljer att inte nämna vad de tar bort då de bygger nya bostäder. Men avsändaren verkar ta för givet att läsaren ska se det positiva med motorvägen, och ha samma värderingar som avsändaren vill förmedla. Alternativt så vill avsändaren få läsaren att se fördelarna med motorvägen, eller att inte tänka på nackdelarna, som är den dolda synvinkeln i sammanhanget.

4.3. "Barn, unga och utbildning"

I stycket med ovan rubricerad rubrik kan vi läsa följande: "Kommunens förskolor, dit alla barn mellan ett och fem år är välkomna, erbjuder en miljö som är trygg, rolig och lärorik." Den som erbjuder något är alltså kommunens förskolor, som erbjuder en *trygg, rolig och lärorik* miljö. De tre, av mig kursiverade, adjektiven är positivt laddade värdeord. (Hellspong, 2001:47). Vem det är som tycker att miljön är trygg, rolig och lärorik framgår inte, men man kan anta att det är ord som är tagna ur läroplan för förskolan (Skolverket, 1998) där det står följande under rubriken "Förskolans uppdrag": "Verksamheten skall vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar."(Lpfö, 1998:4).

Vi har alltså här en sorts intertextualitet som innebär att en text "återskapar, lånar ur, omformar, replikerar på, vänder sig mot eller knyter an till" andra texter. (Hellspong & Ledin, 1997:56). Texten "lånar ur" läroplanen, men hänvisar inte till den.

Följande mening, som avslutar stycket barn 1-5 år i broschyren, lyder: "Här läggs grunden för ett livslångt lärande." Denna språkhandling är ett påstående, men är det fakta? Nej, snarare ligger det en värdering även i detta, då man kan diskutera vad ett livslångt lärande innebär, däremot framläggs påståendet som fakta. Förmodligen är också denna rad hämtad ur läroplanen där det står följande: "Förskolan skall lägga grunden för ett livslångt lärande."(Lpfö, 1998:4). Även denna mening finns under rubriken "Förskolans uppdrag" i läroplanen, där skolverket konstaterar vad förskolorna ska leva upp till. I Partilles broschyr verkar man sedan ha tagit för givet att man lever upp till dessa krav på alla förskolor inom kommunen. Påståendena är dessutom tagna ur sin kontext. I läroplanen förklaras vad ett livslångt lärande innebär, medan broschyren tar för givet att läsaren vet vad det innebär. Det är en positivt laddad fras, vilket gör att den kan tänkas passa i detta reklamässiga sammanhang som broschyren ingår i.

I stycket som följer berättar avsändaren att det även finns familjedaghem i alla bostadsområden i kommunen, men det står ingenting om att grunden där läggs för ett livslångt lärande: "I alla bostadsområden finns även familjedaghem för de familjer som önskar det". Anledningen till detta kan naturligtvis vara att det inte finns någon läroplan för familjedaghem. Det framgår dock inte att de exemplifierade fraserna om förskoleverksamheten är hämtade från läroplanen, utan de är snarare skrivna som om det är textens avsändare (d v s kommunen) som konstaterar fakta. Därför blir resultatet att avsändaren (kommunen) förespråkar förskolor framför familjedaghem, då vi kan förmoda att de flesta vill ha "en grund för ett livslångt lärande".

Andra meningen i samma stycke i broschyren, som också avslutar stycket är som följer: "Hösten 2008 infördes vårdnadsbidraget som ger alla föräldrar en utökad möjlighet att vara hemma längre med sina barn." Vårdnadsbidraget är inget specifikt för Partille kommun och kan därför inte ses som en upplysning för dem som kan tänkas flytta till kommunen, utan eventuellt som en påminnelse eller upplysning om vad det finns för alternativ till förskola och

familjedaghem. Då meningen står utan konnektiv som binder den till föregående sammanhang, och då meningen avslutar resonemanget kring barnomsorgen för barn mellan 1-5 år (de barn som ännu inte börjat skolan) blir den särskilt markerad, vilket bidrar till ytterligare en värdering.

Det verkar som att avsändaren gärna ser att föräldrar använder vårdnadsbidraget för att vara hemma med sina barn. I meningen om kommunens förskola står: ”dit alla barn mellan ett och fem år är välkomna”. I meningen om familjedaghem kan vi läsa: ”I alla bostadsområden finns även familjedaghem för de familjer som önskar det”, och om vårdnadsbidraget uttrycker man sig så här: ”Hösten 2008 infördes vårdnadsbidraget som ger alla föräldrar en utökad möjlighet att vara hemma längre med sina barn.”

Vi ser alltså en skillnad på vem man erbjuder vad. Familjedaghemmen finns alltså ”bara” till för de familjer som önskar det, här talar man inte om alla familjer och man talar inte heller om någon *möjlighet* som man däremot gör i meningen om vårdnadsbidraget.

”Möjlighet” är ett positivt laddat ord, vilket i det här fallet skulle kunna betyda att avsändaren vill att man som läsare ska uppfatta vårdnadsbidraget som ett bra alternativ då man ska välja barnomsorg för sitt/sina barn.

”På senare år har elevantalet ökat kraftigt tack vare det stora intresset från elever i andra kommuner.” I föregående mening staplas positiva fraser på varandra: ”ökat kraftigt”, ”tack vare”, det ”stora intresset”.

Det står också i avsnittet att det aldrig är för sent att sätta sig i skolbänken. I påståendet ligger en värdering. Ordet ”aldrig” är ett av få minusord som finns i broschyren. Negationen synliggör den dolda synvinkel som finns i påståendet (Ledin, 1994), nämligen att det kan vara för sent för att studera. Avsändaren förutsätter alltså att läsaren kan ha tankar eller åsikter om att det är för sent att studera, och vill ge ett svar på de tankarna eller åsikterna, förmodligen med all välvilja, för att få alla att känna sig välkomna till skolverksamheten, men det finns en risk att läsaren, på grund av negationen som synliggör den dolda synvinkeln, får en motsatt uppfattning.

Man skriver i mittenstycket under ”Barn, unga och utbildning” om ”frihet”, ”rätten att välja” och ”möjlighet att välja”, som är plusord. Men tittar man närmare på meningarna så behöver ”Kommunens skolor har stor frihet att sätta sin egen profil och prägel på sin verksamhet” inte nödvändigtvis vara något positivt. Om det är positivt beror ju på vad man själv tycker om den profil och prägel som skolan väljer. Det står inte heller *hur* stor frihet skolan ha rätt göra detta. ”Stor” är ett relativt begrepp och därför kan vi se detta som en gardering. Att det finns ”möjlighet att välja den skola som passar var och en” betyder inte heller nödvändigtvis att man väljer den skola som passar en själv bäst. I möjligheten att välja skola kan finnas en problematik som är en dold synvinkel (exempelvis om föräldrarna vill att eleven ska gå i en skola där inte eleven själv vill gå). Sådana eventuella problem tas naturligtvis inte upp.

”Inför varje läsår presenteras alla skolor utförligt i en broschyr där även elevernas trivsel och kunskap redovisas.” Trivsel och kunskap är naturligtvis plusord, och här används de på ett sätt så att det framstår som om det bara finns trivsel och kunskap. Man nämner inte vantrivsel och okunskap som egentligen också skulle kunna redovisas i den broschyr som omtalas. Om det redovisas framgår inte, utan man väljer helt enkelt att inte nämna sådana minusord.

Uppsatsens resultat sammanfattas och diskuteras vidare i det kapitel som följer.

5. Slutsatser och resultatdiskussion

De analyserade textstyckena är fulla av värderande markörer, där värdeorden i de allra flesta fall är plusord. Detta visar att det främst är avsändarens värderingar som kommer fram i broschyren. Då broschyren är politiskt förankrad, och Moderaterna är det ledande partiet i kommunen, är det deras vision och värderingar som kommer fram i materialet. Detta behöver inte vara något problem, så länge de representerar befolkningen, då politikerna är folkvalda. Det som kan vara ett problem är att det verkar finnas dolda värderingar i visionen och i texten. Dessa har framkommit genom funna motsättningar i texten, samt vinklingar, där man väljer att fokusera mer på vissa saker och framlägga det positiva med dessa i syfte att övertala läsaren. Mycket av broschyren handlar snarare om hur avsändaren vill ha det, istället för som kommunikationschefen på kommunen (Anna Hiller) menar, att det handlar om hur det är i kommunen. Avsändaren vill ge bilden av att broschyren innehåller informativa faktauppgifter, medan det egentligen handlar om att visa upp en version av kommunen i form av reklam. Med adversativa konnektiver betonar avsändaren vissa saker som skulle kunna vara ett problem, exempelvis att kommunen är liten till ytan. Det som då händer är att de eventuella problemen tas upp till diskussion. Hade de inte nämnts så hade läsaren kanske inte tänkt på att sådana ”problem” skulle kunna finnas. Detta skulle också kunna vara ett sätt att lägga problemfokus på mindre problem, eller problem som egentligen inte behöver vara problem, istället för verkliga problem, som man väljer att inte ta upp alls.

Värderingarna läggs fram som sanningar, vilket kan tyda på att man tar för givet att läsaren håller med avsändaren. Läsaren kan möjligtvis också bli påverkad till att tro att den håller med, då den kanske inte ser att det är värderingar som inte nödvändigtvis måste vara sanningar. Avsändaren tar inte upp motsättningen i att man bygger nytt i den natur som är en del av det som man kallar för ”det goda livet”. Man garderar sig genom att kalla naturområden för *relativt* orörda och man talar inte om vad som kan komma att hända med dem i framtiden. Genom att undvika ämnet hoppas man förmodligen att läsaren inte ska tänka på denna motsättning.

Förslag på vidare forskning som kan göras ur en språkvetenskaplig synvinkel och/eller en statsvetenskaplig synvinkel skulle kunna vara att undersöka vad en representativ grupp för Sveriges befolkning prioriterar då de söker en ny kommun att flytta till. Man kan även undersöka om det som kommunerna marknadsför sig med påverkar vilka som flyttar till respektive kommun, och exempelvis om de kommuner som marknadsför sig med kommunikationer och infrastruktur har fler eller färre inflyttare än jämförbara kommuner som marknadsför sig mer med natur. Något annat som skulle kunna vara av intresse för forskningen och för kommunerna är att fördjupa sig i är varför människor flyttar *från* en kommun. Påverkas de av hur kommunen marknadsför sig? Vems eller vilkas visioner är det som kommer fram i en kommuns uttalade vision? Vems eller vilkas visioner är det som drivs igenom i slutändan?

Är det samma visioner som drivs igenom som de som kommunen ifråga offentliggör i dokument? Hur politiskt färgade är presentationsbroschyrer för olika kommuner? Är det i första hand verkligheten eller politiska visioner som presenterar kommunerna?

I den för uppsatsen analyserade broschyren, finns även intressant stoff för att göra en analys där man undersöker vad bilderna i broschyren förmedlar, samt hur samspel mellan bild och text fungerar.

Uppsatsen har behandlat en liten del av vad som kan analyseras i det utvalda materialet. Det finns naturligtvis mycket mer att utforska om detta material, liksom om annat kommunmaterial med liknande syfte, med ambition om att bidra till forskning inom svenska språket samt om hur kommuner bemöter sina invånare och besökare.

Litteratur- och materialförteckning

Hellspång, Lennart (2001). *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Hellspång, Lennart & Ledin Per (1997). *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Korpus, Einar & Ohlsson, Claes (2006). *Reklam som språk och text- röster som övertygar?* Kapitel ur: Ledin, Per m.fl. (2006). *Svenskans beskrivning 28. Förhandlingar vid Tjugoåttonde sammankomsten för svenskans beskrivning*. Örebro: Örebro universitet.

Lagerholm, Per (2005, andra upplagan: 2010). *Språkvetenskapliga uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.

Ledin, Per (1994). *Vem kan man lita på? Språk och makt i EU-debatten*. Utdrag ur kompendium. Göteborg: Göteborgs universitet.

Partille kommun & Idermark och Lagerwall reklam (2009). *Partille – mitt i det goda livet*

Partille kommun (2013). *Dina pengar. Fakta ur Partille kommuns årsredovisning 2012*.

Skolverket (1998). *Läroplan för förskolan - Lpfö 98*.

Hämtad 2013-05-25 från www.skolverket.se/publikationer?id=2442.